

## PATVIRTINTA

Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos  
Respublikos finansų ministerijos viršininko  
2012 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. VA-114

### **ABIPUSĖS PAGALBOS IR KEITIMOSI MOKESTINE INFORMACIJA SU EUROPOS SAJUNGOS VALSTYBIŲ NARIŲ KOMPETENTINGOMIS INSTITUCIJOMIS TAISYKLĖS**

1. Šios Abipusės pagalbos ir keitimosi mokestine informacija su Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingomis institucijomis taisyklės (toliau – taisyklės) nustato tvarką ir procedūras, kuriomis vadovaujasi Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI prie FM), bendradarbiaudama su kitų valstybių narių kompetentingomis institucijomis keičiantis informacija, kuri, kaip galima numatyti, gali būti reikalinga administruojant visus mokesčius, nustatytus Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatyme, išskyrus pridėtinės vertės mokestį, muitus, akcizus bei privalomojo socialinio draudimo įmokas.

Ši direktyva neturi įtakos savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose taisyklių taikymui valstybėse narėse. Ji taip pat neturi įtakos jokių valstybių narių prievolių vykdymui, susijusiam su platesniu administraciniu bendradarbiavimu, numatytu kituose teisiniuose dokumentuose, įskaitant dvišalius ar daugiašalius susitarimus.

2. Taisyklės parengtos vadovaujantis 2011 metų vasario 15 dienos Tarybos direktyva 2011/16/ES dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje, kuri panaikina Direktyvą 77/799/EEB (OL 2011 L 64, p. 1) ir Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (Žin., 2004, Nr. 63-2243, toliau – MAĮ) nuostatomis.

3. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

3.1. **Administracinis tyrimas** – kontrolė, patikrinimai ir kiti veiksmai, kurių valstybės narės imasi vykdydamos savo pareigas, kad užtikrintų tinkamą mokesčių teisės aktų taikymą;

3.2. **Automatiniai informacijos mainai** – sistemingas iš anksto nustatytos informacijos pateikimas kitai valstybei narei be išankstinio prašymo iš anksto nustatytais reguliariais intervalais;

3.3. **Spontaninės informacijos mainai** – nesistemingas informacijos pateikimas kitai valstybei narei bet kuriuo metu ir be išankstinio prašymo;

3.4. **Valstybės narės kompetentinga institucija** – valstybės narės paskirta institucija, kuri kreipiasi, ar į kurią kreipiamasi dėl šių taisyklių 1 punkte numatytos informacijos suteikimo. Vadovaujantis šiomis taisyklėmis, centrinė ryšių įstaiga, ryšių skyrius ar kompetentingas pareigūnas taip pat laikomi kompetentingomis institucijomis, jeigu jiems yra suteikti atitinkami įgaliojimai;

3.5. **Asmuo** – fizinis asmuo arba juridinis asmuo. Juridiniu asmeniu taip pat laikoma bet kokia užsienio valstybės organizacija, pagal Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybės įstatymus pripažįstama teisės subjektu;

3.6. **Elektroninėmis priemonėmis** – naudojantis elektronine duomenų apdorojimo, įskaitant skaitmeninį suspaudimą, ir saugojimo įranga, taip pat laidais, radijo ryšiu, optinėmis technologijomis ar kitomis elektromagnetinėmis priemonėmis;

3.7. **CCN tinklas** – bendroju ryšio tinklu (CCN) pagrįsta valstybių narių naudojama bendra platforma, kad būtų užtikrinti visi muitų ir apmokestinimo srityje kompetentingų institucijų informacijos perdavimai elektroninėmis priemonėmis.

4. VMI prie FM, gavusi kitos valstybės narės kompetentingos institucijos prašymą, imasi reikiamų priemonių, kad būtų pateikta visa prašoma, pirmame šių taisyklių punkte nurodyta, informacija. Jeigu gautame prašyme yra pateiktas motyvuotas prašymas atlikti konkretų administracinį tyrimą, o VMI prie FM nusprendžia, kad jo atlikimas yra netikslingas, apie tokio sprendimo motyvus ji nedelsdama turi pranešti besikreipiančiai kompetentingai institucijai.

5. VMI prie FM, gavusi prašymą dėl informacijos pateikimo ar administracinio tyrimo atlikimo, laikosi tos pačios tvarkos, kurios laikytųsi veikdama savo iniciatyva arba paprašyta kitos Lietuvos Respublikos institucijos.

6. Kai kitos valstybės narės kompetentinga institucija to konkrečiai paprašo, VMI prie FM pateikia reikiamų dokumentų originalus, jei tai neprieštarauja Lietuvos Respublikoje galiojantiems teisės aktams.

7. Prašomą informaciją VMI prie FM besikreipiančiai kompetentingai institucijai pateikia kaip galima greičiau, bet ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo prašymo gavimo dienos. Tuo atveju, kai prašoma informacija VMI prie FM jau disponuoja, tokia informacija turi būti pateikta per du mėnesius.

8. VMI prie FM nedelsdama, bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per septynias darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos, jei įmanoma, elektroninėmis priemonėmis patvirtina besikreipiančiai kompetentingai institucijai gavusi prašymą.

9. VMI prie FM, per vieną mėnesį nuo prašymo gavimo dienos praneša besikreipiančiai kompetentingai institucijai apie visus prašymo trūkumus ir ar reikia pateikti kokios nors papildomos aiškinamosios informacijos. Tokiu atveju taisyklių 7 punkte nustatyti terminai pradedami skaičiuoti kitą dieną po to, kai VMI prie FM gavo papildomą reikiamą informaciją.

10. Jeigu VMI prie FM negali įvykdyti prašymo iki atitinkamo termino pabaigos, ji nedelsdama, bet kuriuo atveju per tris mėnesius nuo prašymo gavimo dienos, praneša apie tai besikreipiančiai kompetentingai institucijai ir nurodo neįvykdymo priežastis bei datą, iki kurios ji mano galėsianti įvykdyti prašymą.

11. Jeigu VMI prie FM neturi prašomos informacijos ir negali įvykdyti prašymo suteikti informaciją arba atsisako tai daryti dėl taisyklių 31–34 taisyklių punktuose numatytų priežasčių, ji nedelsdama, bet kuriuo atveju per vieną mėnesį nuo prašymo gavimo dienos, praneša priežastis besikreipiančiai kompetentingai institucijai.

12. VMI prie FM automatinį mainų būdu teikia informaciją kitų valstybių narių kompetentingoms institucijoms apie jų rezidentų mokesčių tikslais gautas Lietuvos Respublikoje pajamas pagal šias kategorijas:

12.1. su darbo santykiais susijusios pajamos;

12.2. direktorių atlyginimai;

12.3. nekilnojamojo turto turėjimas ir iš jo gautos pajamos.

VMI prie FM siunčia šią informaciją kitų valstybių narių kompetentingoms institucijoms, naudodama Komisijos patvirtintą specialų standartinį kompiuterinį formatą. Informacija pateikiama ne rečiau kaip vieną kartą per metus, per šešis mėnesius nuo valstybės narės mokestinių metų, per kuriuos buvo gauta informacija, pabaigos.

13. VMI prie FM kartą per metus, iki kiekvienų metų liepos 1 dienos pateikia Komisijai statistinius duomenis apie automatinį mainų apimtį ir, kiek įmanoma, informaciją apie administracines bei kitas atitinkamas išlaidas ir naudą, susijusias su įvykusi pasikeitimu informacija ir su visais galimais pokyčiais tiek mokesčių administracijų, tiek trečiųjų šalių atžvilgiu. Pirmą kartą statistiniai duomenys už 2015 metus Komisijai turi būti pateikti iki 2016 metų liepos 1 dienos.

14. Tais atvejais, kai VMI prie FM su kitų valstybių narių kompetentingomis institucijomis pasirašo papildomus susitarimus, kuriuose numato informacijos apsikeitimą papildomomis informacijos kategorijomis, tokius susitarimus VMI prie FM turi pateikti Komisijai.

15. Valstybių narių kompetentingos institucijos keičiasi taisyklių 1 punkte nurodyta informacija spontanių mainų būdu, esant kuriai nors iš šių aplinkybių:

15.1. vienos valstybės narės kompetentinga institucija turi pagrindo manyti, kad kitoje valstybėje narėje prarandamos mokestinės pajamos;

15.2. apmokestinamasis asmuo vienoje valstybėje narėje įgyja mokesčio nuolaidą arba nuo jo atleidžiamas, ir dėl to kitoje valstybėje narėje mokestis arba mokestinė atsakomybė padidėja;

15.3. dviejų apmokestinamų asmenų verslo sandoriai skirtingose valstybėse narėse yra vykdomi vienoje arba keliuose šalyse taip, kad vienoje kurioje nors valstybėje narėje arba abiejose kartu bus sumokėta mažiau mokesčių;

15.4. valstybės narės kompetentinga institucija turi pagrindo manyti, kad gali būti sumokėta mažiau mokesčių dėl dirbtinio pelno persikirstymo įmonių grupių viduje;

15.5. vienos valstybės narės kompetentingai institucijai perdavus informaciją kitai valstybei narei atsirado galimybė gauti informaciją, kuri gali būti svarbi, vertinant mokestinę atsakomybę pirmojoje valstybėje narėje.

16. VMI prie FM gali pateikti spontaniškų mainų būdu kitų valstybių narių kompetentingoms institucijoms visą jai žinomą informaciją, kuri gali būti pastarosioms naudinga.

17. VMI prie FM, gavusi taisyklių 15 punkte nurodytą informaciją, kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo informacijos gavimo, perduoda ją atitinkamos kitos valstybės narės kompetentingai institucijai.

18. VMI prie FM, gavusi taisyklių 15 punkte nurodytą informaciją, nedelsdama ir bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per septynias darbo dienas nuo jos gavimo, jei įmanoma, elektroninėmis priemonėmis informaciją suteikusiai kitos valstybės narės kompetentingai institucijai patvirtina, kad informacija gauta.

19. VMI prie FM gali susitarti su kitų valstybių narių kompetentingomis institucijomis vykdyti vieno ar daugiau asmenų, su kurių mokestine padėtimi yra susiję bendri arba vienas kitą papildantys visų dalyvaujančių valstybių narių interesai, vienalaikį patikrinimą, kurio metu keistis gauta informacija.

20. Kiekviena kompetentinga institucija savarankiškai nustato asmenis, kuriems ketina siūlyti taikyti vienalaikį patikrinimą, ir praneša kitų atitinkamų valstybių narių kompetentingoms institucijoms apie visus atvejus, kuriais ji siūlo taikyti vienalaikį patikrinimą, ir nurodo savo pasirinkimo priežastis. Ji taip pat nurodo, kokį laikotarpį toks patikrinimas turi būti vykdomas.

21. Kiekvienos atitinkamos valstybės narės kompetentinga institucija nusprendžia, ar ji pageidauja dalyvauti, vykdant vienalaikį patikrinimą. Ji patvirtina savo sutikimą vienalaikį patikrinimą pasiūliusiai kompetentingai institucijai arba pateikia jai motyvuotą atsisakymą.

22. Kiekvienos dalyvaujančios valstybės narės kompetentinga institucija skiria atstovą patikrinimo veiksams prižiūrėti ir koordinuoti.

23. VMI prie FM gali kreiptis į kitos valstybės narės kompetentingą instituciją su prašymu bei gauti iš kitų valstybių narių kompetentingų institucijų prašymus pranešti adresatui apie visus priimtus dokumentus ir sprendimus, susijusius su šių taisyklių 1 punkte nurodytais mokesčiais.

24. Prašyme pateikti pranešimą turi būti nurodomas dokumento ar sprendimo, apie kurį turi būti pranešta, dalykas ir pateikiamas adresato vardas, pavardė (pavadinimas), adresas ir visa kita informacija, galinti padėti nustatyti adresato tapatybę.

25. VMI prie FM, nedelsdama praneša besikreipiančiajai kompetentingai institucijai apie prašymo pateikti pranešimą vykdymą, ir visų pirma nurodo pranešimo apie dokumentą ar sprendimą įteikimo adresatui datą.

26. VMI prie FM bei kitų valstybių narių kompetentingos institucijos pateikia prašymą pateikti pranešimą tik tuo atveju, kai ji pati negali pateikti pranešimo vadovaudamasi nacionaliniais teisės aktais, reglamentuojančiais tokių pranešimų pateikimą, arba kai tokio pranešimo pateikimas sudarytų pernelyg didelių sunkumų. Kompetentinga institucija gali pateikti pranešimą apie dokumentą registruotu paštu arba elektroninėmis priemonėmis tiesiogiai kitos valstybės narės teritorijoje esančiam asmeniui.

27. VMI prie FM bei kitų valstybių narių kompetentingos institucijos, suteikdamos šių taisyklių 1 ir 15 punktuose numatytą informaciją, gali paprašyti informaciją gavusios kompetentingos institucijos pateikti atsiliepimą apie gautos informacijos panaudojimą.

VMI prie FM, gavusi tokį kitos valstybės narės kompetentingos institucijos prašymą, pateikia atsiliepimą kaip galima greičiau, bet ne vėliau kaip per tris mėnesius po to, kai buvo sužinoti suteiktos informacijos panaudojimo rezultatai.

28. Visai iš kitų valstybių narių kompetentingų institucijų gautai informacijai yra taikomas slaptumo režimas kaip tai nustatyta MAĮ 38 straipsnyje. VMI prie FM gali paskleisti gautą informaciją tik taip, kaip tai nustatyta MAĮ 39 straipsnyje.

29. Jeigu VMI prie FM mano, kad informacija, kurią ji gavo iš kitos valstybės narės kompetentingos institucijos, gali būti naudinga trečiosios valstybės narės kompetentingai institucijai, ji gali perduoti tą informaciją šiai kompetentingai institucijai, laikantis šiose taisyklėse nustatytos tvarkos. Apie ketinimą keistis ta informacija su trečiąja valstybe nare ji praneša informacijos kilmės valstybės narės kompetentingai institucijai. Informacijos kilmės valstybė narė gali paprieštarauti tokiam dalijimuisi informacija per dešimt darbo dienų nuo tos dienos, kurią ji gavo dalytis informacija pageidaujančios valstybės narės pranešimą.

30. Informacija, ataskaitomis, pranešimais ir kitais dokumentais arba patvirtintomis jų kopijomis ar išrašais, kuriuos kompetentinga institucija gavo iš kitos valstybės kompetentingos institucijos, galima remtis kaip įrodymais, tokiu pačiu pagrindu, kaip ir panašia informacija, ataskaitomis, pareiškimais ir kitais dokumentais, kuriuos suteikė kita tos valstybės narės institucija.

31. VMI prie FM suteikia kitos valstybės narės kompetentingai institucijai šių taisyklių 1 punkte numatytą informaciją tik tuo atveju, jeigu ta kompetentinga institucija išnaudojo įprastinius informacijos šaltinius, kuriais tomis aplinkybėmis ji būtų galėjusi pasinaudoti prašomai informacijai gauti, nerizikuodama, kad kils pavojus jos tikslų pasiekimui.

32. VMI prie FM nėra įpareigota atlikti tyrimų ar pateikti informaciją, jeigu Lietuvos Respublikos teisės aktai nenumato tokių tyrimų atlikimo ar prašomos informacijos rinkimo galimybes.

33. VMI prie FM gali atsisakyti suteikti informaciją, jeigu besikreipiančiosios valstybės narės kompetentinga institucija dėl teisinių priežasčių negali suteikti panašios informacijos.

34. VMI prie FM gali atmesti prašymą suteikti informaciją, jeigu ją suteikus būtų atskleista komercinė, pramoninė arba profesinė paslaptis ar komercinio proceso paslaptis, arba jeigu ją atskleidus būtų pažeista viešoji tvarka.

35. Šių taisyklių 32–34 punktuose numatytos teisės nereiškia, kad VMI prie FM gali atsisakyti pateikti kitos valstybės narės kompetentingai institucijai tokią informaciją, kurios VMI prie FM įprastai nerenka savo funkcijų įgyvendinimui užtikrinti. Tokios informacijos neturėjimas nereiškia, kad gali būti atsisakyta suteikti prašomą informaciją vien dėl to, kad tokia informacija nėra reikalinga vidaus tikslais. Taip pat VMI prie FM negali atsisakyti suteikti informaciją vien dėl to, kad tokią informaciją turi bankas, kita finansų įstaiga, paskirtasis asmuo, įgaliotasis atstovas arba patikėtinis, arba dėl to, kad ji susijusi su asmens nuosavybės interesais.

36. VMI prie FM turi informuoti informacijos paprašiusią kitos valstybės narės kompetentingą instituciją apie informacijos pateikimo atmetimo priežastis.

37. VMI prie FM informacijos mainams su kitų valstybių narių kompetentingomis institucijomis naudoja Europos Komisijos patvirtintas standartines informacijos mainų formas. Prie standartinių formų pridedamos reikiamos ataskaitos, pranešimai ir kiti dokumentai arba patvirtintos jų kopijos ar išrašai.

38. Kreipiantis su prašymu dėl informacijos gavimo, standartinėje mainų formoje privalomai turi būti nurodyta identifikavimui būtina informacija apie asmenį, dėl kurio kreipiamasi su prašymu suteikti informaciją ar atlikti administracinį tyrimą. Taip pat turi būti nurodytas mokestinis tikslas, dėl kurio kreipiamasi su prašymu pateikti informaciją.

Prašyme gali būti pateikta informacija apie bet kurį asmenį, kuris manomai gali turėti prašomos informacijos, taip pat bet kokie duomenys, kurie sudarytų palankesnes sąlygas kompetentingai institucijai, į kurią kreipiamasi dėl informacijos gavimo.

39. VMI prie FM, keisdama informacija su kitų valstybių narių kompetentingomis institucijomis, kiek įmanoma turi siųsti ją elektroniniu būdu, naudodama CCN tinklą.

40. Prašymai bendradarbiauti, įskaitant prašymus pateikti pranešimą, ir pridedami dokumentai gali būti parengti bet kuria kalba, dėl kurios susitariama su kitos valstybės narės kompetentinga institucija.

41. Kitos valstybės narės pareigūnai gali būti Valstybinės mokesčių inspekcijos patalpose, dalyvauti atliekamuose administraciniuose tyrimuose, apklausti asmenis ir tikrinti dokumentus.

Jeigu prašoma informacija yra dokumentuose, su kuriais gali susipažinti Valstybinės mokesčių inspekcijos darbuotojai, kitos valstybės narės pareigūnams pateikiamos tokių dokumentų kopijos.

Jeigu tiriamasis asmuo atsisako vykdyti administraciniame tyrime dalyvaujančios kitos valstybės narės pareigūnų nurodymus, Valstybinė mokesčių inspekcija tokį atsisakymą laiko pareikštu jos pačios pareigūnams.

Administraciniame tyrime dalyvaujantys kitos valstybės narės pareigūnai bet kuriuo metu turi būti pasirengę pateikti raštišką įgaliojimą, kuriame būtų nurodyta jų tapatybė ir oficialios pareigos.

42. VMI prie FM turi užtikrinti tiesioginį ir sklandų bendradarbiavimą su kitų valstybių narių kompetentingomis institucijomis, centrinių ryšių įstaigomis, ryšių skyriais ar kompetentingais pareigūnais.

43. VMI prie FM atstovauja Lietuvos Respublikai Komisijos Administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje komitete ir teikia Komisijai visą jos prašomą informaciją, būtiną tinkamai įvertinti administracinio bendradarbiavimo darbą, kovojant su mokesčių slėpimu ir mokesčių vengimu.

44. VMI prie FM, gavusi iš trečiosios šalies kompetentingos institucijos informaciją, kuri gali būti naudinga kitos valstybės narės kompetentingai institucijai, gali tokią informaciją jai perduoti, jeigu tai leidžiama pagal susitarimą su trečiosios šalies kompetentinga institucija ir tik po to, kai buvo gautas informaciją pateikusios kompetentingos institucijos sutikimas.

45. VMI prie FM gali pateikti iš kitų valstybių narių kompetentingų institucijų gautą informaciją trečiosios šalies kompetentingai institucijai tik tuo atveju, jeigu įvykdomos šios sąlygos:

45.1. su tokiu informacijos pateikimu sutinka valstybės narės, iš kurios gauta informacija, kompetentinga institucija;

45.2. atitinkama trečioji šalis įsipareigojo bendradarbiauti tokiu mastu, kad būtų galima sukaupti įrodymus, patvirtinančius, jog sandoriai, kurie, kaip atrodo, prieštarauja mokesčių teisės aktams arba juos pažeidžia, neatitinka reikalavimų ar yra neteisėti.

46. Jeigu VMI prie FM su trečiąja šalimi bendradarbiauja plačiau negu numatyta šiose taisyklėse, tai tokia pačia apimtimi ji bendradarbiauja ir su kitų valstybių narių kompetentingomis institucijomis.

47. VMI prie FM atsisako bet kokių reikalavimų atlyginti išlaidas, patirtas taikant šias taisykles, išskyrus, atitinkamais atvejais, ekspertams sumokėtą užmokestį.

48. VMI prie FM valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis bei gaunantis darbo užmokestį iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, pažeidę šias taisykles, atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

---